

ბ ა შ ე თ ი ლ ი რ ს

მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	6	6	6
21	9 50	5	5	50
10	8 75	4	4	75
9	8	3	3	50
8	7 25	2	2	75
7	6 50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შუკრი

ივერი

გაზეთის დასაყვადად და გერმანულ-დასავლეთურ ნაწილში მიმდინარეობს: თეორიულ რედაქციას, კერძოდ, ვაჭარის ქაზარს; ვარსკვლავის ძეგლის პირდაპირ, თბ. გურნისის ქუჩის სახლში; წარმოების განხორციელებას სანაგავ-დუბის განხორციელების, სადავლ-საზღვრო ხანის სახლში, სახლის ქაზარს; ფასი განსაზღვრის: ჩვეულებრივი სტრუქტურის რვა კაპიტი.

1877—1892 საზოგადოებრივი და სალიტერატურული გაზეთი 1877—1892

მარიამ ივანეს ასული მიძინა უმოკრისედა სთხოვს ნაღვლით და წაღობით, რომ ორშაბათს, 26 ოქტომბერს, მისი მეუღლის მხნამ სოლომონის ძის მიძინაძის გარდაცვალების წლის თავზე, მოაზრანდნენ სიონის ტაძარში, სადაც განსვენებულს სულის მოსასვენებლად გარდახდული იქნება წიგნი და პანაშვილი. (1—158—1)

ასლარ ბაშარისული იმხან სახტუ-მისი:
აქართული ზურმარდი.
სასტუმრო იმყოფება მადათოვის ქაზარს, თბილისის ორბელიანის სახლში. გამართული ცალკე სუფთა და ლამაზი მოწყობილი კაბინები. მზადდება რუსული, ქართული და იმერული საჭმელები. ფასები ზომიერია. (2—152—1)

წიგნების გამოცხადება
პარიკულტურა ახსანგორ-მისაგან

ქართველი ახსანგორის გამგებობის და სარედაქციო კომისიის შერჩეულმა კრებამ მდგომარე წლის 2 მაისს დაადგინა ქართული კრებულის განხორციელება და მისი კრებულის დაიბეჭდება სალიტერატურო და სამეცნიერო წიგნები და სივრცით იქნება არა ნაკლებ ათის თანხისა (320 გვ.)

ვთხოვ, ვისაც ჰქონს მონაწილეობის მსურველი, თავის ნაწილებს გამოუცხადოს ახსანგორის კრებულში დასაბეჭდად.
მონაწილეობის და კრებულში დაბეჭდვის რომანებში, მოთხრობებში და სამეცნიერო წიგნებში ავტორთა მიერ ნაბეჭდ თანხში (32 გვერდი, გვერდზე 27 სტრიქონი იქნება 5X8 ცვლადი), არა ნაკლებ 18 მ.

ფელეტონი

პირველი ტალღა (მოთხრობა)

III*)
დღის სიკვდილს შემდეგ კიდევ უფრო გამუხატდა დათა სწავლაში. გვერდების სწავლით, წიგნების კითხვით უნდა დათა დაევიწყა იმ წესებზე, რომელიც დღის სიკვდილმა არგუნა ბედად.
დათა ერთხელაც არ მოუკითხავს შედეგ არავის და, როგორც სახელწოდებით, ისე დღისსწავლებელს, სულ პანსიონში რჩებოდა. დათამც მიჰყურებდა პანსიონის ბიბლიოთეკას და რამდენსაც წიგნიწილდა თითქმის სულ გადავიტანა, რაც იქ წიგნები იყო. სასწავლო საგნებსაც ყოველთვის კარგად სწავლობდა დათა მესხურ კლასიკის და აქ-კი, ცოტა

ქედზედ წისკილს ვერაფერ დაატრიალებს. ერის სურვილი, ერის ბუნებრივი წარმოქმნა ადვილად დასაბუთებელი, ადვილად მოსასწავლი არ არის. როგორც ვენერია ვერ დაიმორჩილა ავსტრიამ, ვერ გაავტრინებდა, სწორედ ისევე ვერ გაავტრინებდა სლავიან-ვენერია ვენგრელებმა პირ-იქით სულ სხვა სიკეთეს მიადრწეს ავსტრიულ ვერმანელებს ადვის გამო: მოიპოვეს საპოლიტიკო უფლებანი და თავისთვის პარლამენტ-იკი გამოიკურს. აუკარა, სწორედ ასევე ვიდრე სლავიანებიც იმ უფლებათა მოპოვებას, რომელიც ავსტრი-ვენგრიაში გერმანელებს და მადიარებს აქვთ. სლავიანების წაადილის ასრულება და ავსტრი-ვენგრის დანაწილება ერთი იქნება. იმის მაგიერ, რომ ავსტრი-ვენგრიაში შეიგნოს ის გარემოება, რომელიც შედეგად ისტორიული მსვლელობის, შეიგნოს და პარტიკულარული მოპოვებას სლავიანთა თითოეული ერს და მათგანაც პარტიკულარული და სიყვარული დაიმსხუროს, რათა შემდეგში, მტრად-კი არა, მეგობრად შერჩნენ ეს ერნი, და ბალკანეთი ერთ ფედერაციად გადაქცეს, ამის მაგიერ, ვამბობთ ჩვენ, ავსტრი-ვენგრიაში მთავად ბალკანეთის ერთა დაუმორჩილად და ერთნაირებას სცდილობს.
ისტორიის დავაწყება მთავრობისათვის, მეტადვე რთულია მისი ხელთ ჩავადრინელი ერთ მთავრობად დაკარგულ თავისუფლებით - და სწავლობას და იმეორებას, სახელმწიფოსათვის დამდევს, მიუღწევადი ცოცხალი. ამისი მაგალითია იმავ მადიარების დღევანდელი ყოფი. მეტად ძლიერი უნდა ყოფილები იყვნენ მთავრები მათი—ეს შედეგი შევიწროებისა

არ იყო, გული აუტრუდა დათა-ნურ-ბერძნულ გრამატიკებზედ და მათემატიკაზედ; ალგებრისა და გეომეტრიის ფორმულაზედ თვე მოაბუზრა. დათა ცოცხალი, გრამატიკით სავსე ყმაწვილი იყო, ერთნაირობას ვერ იფერდებოდა იმის მოძრაზე ბუნება და ყოველთვის ახალ-ახალი, ინტერესის აღმძვრელი საგნები იყო მისთვის საჭირო. ამიტომაც რუსულ სიტყვებებს და სამოქალაქო ისტორიის მუდამ ვატიკულბებს სწავლობდა დათა.
ქართულ-გერმანულ-ავსტრიის თვალის დევნებაც ადრე დაიწყო დათამ. ქართულს წინს უთუ-კი როგორც ჩივიდებოდა ხელში, თითქმის ზეპირად სწავლობდა, ნამეტურ ლექსებს. თითონაც ადრე დაიწყო პატარა-პატარა ლექსების წერა. აი ერთი პირველი ლექსი დათას:
დმერთო, მომეც სწავლის ნიბი
და გამოსხე მე ვინაება,
რომ ვიწავლა და იმ სწავლით
მამულს მივსეც შემოვინა!
მასწავლებლებს არ მოსწონდათ დათას ამ ნაირი გართობა სხვა-და-სხვა საგანს და ლათინურ-ბერძნულს, ამ კლასიკურ გიმნაზიების ქვაკუთხედის, მიტოვება. ყოველთვის ესაყვარებოდნენ, რომ უმცირეს კლასებში მშვენიერად სწავლობდა იმ ენებს და ახლა-კი მ-საც ძლივს იღებო.
მეექვსე კლასში გაზეთის გამოცემა დაიწყო კიდევ დათამ ქართულად. გარეგნობის მასლის შეკრებას, გასწავლებას, მერე ვადიწერას, რასაკვირველია, ბევრი დრო უნდა და დათამც თითქმის სულ აიღო ვატიკულბების სწავლაზე ხელი. მხოლოდ ეგზამენებისთვის დაიწყებდა სწავლას და გვიანინად იქერდა ხოლმე.
ამ ნაირად მივიდა დათა მეშვიდე კლასამდე და აქ-კი უმტკუნა ბედმა. ჯერ შეტუტეს, რომ ხელ-ნაწერის გაზეთის გამოცემა იმისი საქმე იყო, რამდენიმე წელიწად ჩაუვარდა ინსპექტორის ხელში და ვადისა დირექტორის. დირექტორი ძლიერ გაუწევდა დათას და უთარა: „დამხდენდი იმ გარემოებას, რომ ნიკიტის ხარდაგვირინად სწავლობ, თორემ ეხლავ გამოგორც-

ს—ავსტრიელითა მიმართ, რომ ახლაც-კი, როცა დაუფასებელი უფლებანი შეიძინეს, მინც უნდა ეთავლით უყურებენ ავსტრიის. მადიარის აზრით, იმის სამომხლოდ დღესაც ერთად ერთი მტერი ჰქავს და ეს მტერი ავსტრიელია. მადიარების საერო თეატრის წესდებით, ავსტრიელი სცენაზედ გერმანული სიტყვის წარმოთქმა, თუნდაც ეს სიტყვა ციტატა იყოს. ავსტრიელი ვენგრიაში ვერც-კი ჰბედავს თავის ვინაობა გამოამჟღავნოს: ერთად-ერთი წაადილი მადიარის ავსტრიის წამიკრება და შესუსტება, რადგან მხოლოდ იქ, ავსტრიაში, ეკუთვნის იმას თავისი მტერი, თავისი ენის, სარწმუნოებისა და საპოლიტიკო მდგომარეობის მოქალაქე. ვენგრის საპოლიტიკო დასთან ცხოვრებას რომ დაეპირდეს გაცი, დღიდან ვააკრევეს ჯერ ისა, რომ მათი რიცხვი მრავალად, და მერე ის, რომ მათი შიშის ძლიერ დიდი განსხვავებაა. გაკავებულ კონსერვატორებზედ ახირებულ რადიკალებზედ ერთი ათი ნაირ სხვა დასს კიდევ შეამჩნევს. როგორც უკვლავან, ამ დასთან შიშისა უფრო და უფადი დიდი, ბრძოლა გამწვავებულია, მაგრამ ეს შური და უფადი იმის გამო-კი არ მოსდის, ვითამც ვერ მოიგებულან, რას უნდა ნდომობდნენ და რა უნდა ეწაფათ თავიანთ ქვეყნის ბუნებრივებისათვის. არა, ისინი იბრძვიან იმის გამო, თუ რა დღინათ და ხერხით უფრო ადვილი, უფრო ხელ-მოსაცემი იქნება ჩვენთვის იმ ბუნებრივების მიწვევა. სურვილი ყველასი ერთად და იგივეა—შესუსტება მტრისა, და ცხვირ ეთავებისა და მომზადება იმ დროისათვის, რადგანც ეს თანავ შეკაწიწებული სახელმწიფოა.

ახალი ამბავი

* ტფილისის მიხეილის სამკურნალოში 22 ოქტომბერს ხოლოცით ავადმყოფი იყო 2 კაცი. მას შემდეგ ავადმყოფი აღარაინ მოუყვანიათ.

* ნოვოზიბოვის უკანასკნელს რიცხვებში ქ. ნოვოროსისის ჩამოვა გენერალი ანტონივი სოხუმსა და ნოვოროსისის შუა გზა-ტყევილის დასათავლიერებლად.

* ტფილისის სომხთა დედათა საქველმოქმედო საზოგადოების სკოლისთან ამ დღეებში დაარსდება სამხარეული კურსები. ამ კურსებზედ მასწავლებლებად მიწვეულნი არიან მკურნალი არწრუნი და ბეთიათი მელქუმოვი. მხარეთლობას ასწავლიან მხარეთლობის მცოდნე ორი ქალი.

* ხუთ-შაბათს, 22 ოქტომბერს, ტფილისის მახლობლად, კრწანისის მდებთან, თელავის გზაზედ მიდილია 7 კაცი ოსმალეთის ქვეშევრდომი.

გაღმარებულბოდა და ისევ ტკბილს ძილს მისცემდა ხოლმე თავს. თითქმის ყველანი აღდგენ, დათას-კი ისევ ექინა. მოუვიდა „დიადკას“ გული და შეატყობდა აღმზრდელს, დათა არ იღვიძებოდა. ჩამოიარა აღმზრდელი-გადაისროლა. შესცივდა დათას და, თვლით არ-კი გაუხედა, ისე დაიყვირა: „ЧТО-за дурачество!“
— რაი, რაი? დაეკითხა აღმზრდელი.
— უკაცრავად, მე თქვენ არ მეგონეთ, მექინა, უთხრა დათამ თვლების ფშვნიკით.

— **Послѣ смерти нѣтъ покаянiя!** სოქვა ამყად აღმზრდელმა და წაივდა.

ეს ერთი სიტყვა საკმაო იყო, რომ მთელი ისტორია შემდგომში „მერცხლაძე გვლანძღვს, მერცხლაძე ამტრებს ჩვენს ავტორიტეტს, მერცხლაძე გვსა მავალთა აძღვეს ბავშვებს“ გაიძიებდნენ ერთმანდალს. დირექტორი იმუღებულნი შეიქმნა

გაზში დაუხვდათ 15 შეიარაღებული კაცი და გაძარცვეს. ერთს მათგანს, მანუკა მარტოროსოვს, წაართვეს 30 ცალი ოსმალური ფული, ღირებულება 270 მანათი, და კიდევ 50 მანათი, მეორეს კირაკოზ ვასპაროვს წაართვეს 50 მანათი და ერთი მათგანი მიმიდეს დასტურს თოვით. გაძარცვული ტფილის ჩამოვიდნენ და ყველა ეს უამბეს ტფილის მეექვსე ნაწილის პოლიციის ბოქაულს. ბოქაული იმ წამსვე გაიგზავნა პოლიციის მხედრებით იმ ადგილას, სადა ეს ამბავი მოხდა და ოთხი ავაზაკი შეიპყრო: გიორგი შერმაზაიცი, ნიკოლოზ ტერ-სარქისიანი, დარჩა კოსტევილი და გიორგი თურაზოვი. ყველა ესენი სოფ. თელეთის მცხოვრებნი აღმოჩნდნენ. ავაზაკები ტფილის ჩამოვიდნენ და დააპატიმრეს. დაპირილი კაცი სამკურნალოში გააჩვენეს. დანაჩნენ ავაზაკებს დაქვებენ.

* ჩვენ მივიღეთ ახალი ქართული წიგნი "მეველე", მოთხრობა მკვლარე-მთელიანის, გამოცემულია ზ. ქიქინაძის მიერ. წიგნი პატარაა, სულ 28 გვერდი, და ჰღირს 10 კაპ.

* ქართულ წიგნების გამოცემულ ამანაგობას თანდათან ემატებიან ახალი ამანაგანი, ისე რომ, როგორც შევიტყუთ, ამანაგობა აპირებს ახალის პრესების დამზადებას შეუდგეს თავის ახალ წვერთათვის.

* ჩვენ მივიღეთ კავკავიდან ბან სონაქსანგან 12 მან. დასაყვანად ბ-თ, ს. ჟორდანიას სასტუმროსი ახსულების 4 ეგზემპლარიან: თვით ბან სონაქსანგანს, ი. შვილიაშვილისა, ალ. ციციკაშვილს და ლ. ხარაქსანგანს. ამ ფულის გვერდი 18 მან., ახლა შესდგა 30 მ.

* ჩვენ შევიტყუთ, რომ ქართულ სათეატრო დასის არტისტები ბანი ვლ. ალექსი-მესხიშვილი მიუწვევიან მოსკოვის საიმპერატორო თეატრის სცენაზე და მდამრეჟისროლებს ისეთი სათამაშოდ.

* ქუთაისის ქართულ წიგნების გამოცემული ამანაგობა მესამე წიგნი

განის დაბეჭდვის შესდგომია. ეს წიგნი "მწირობა", პოემა ლერმონტოვისა, ქართულად თარგმნილია გ. აბდის მიერ.

* ამ დღეებში დ. მანგლისს ახლო თ. ორბელიანის მამულში ჩხუბი მოუვიდა მანუკა ნიკორაშვილისა და სოფ. დიდ-თინეთის მცხოვრებ მთავარ ამანათაშვილს. ჩხუბის დროს ნიკორაშვილიმ სასიკვდილოდ დასტრა ხანჯლით იავორ ამანათაშვილი.

* ძლიერ ეღრმა ტფილისის ალექსანდრეს ბაღს პატივს გაუფუძვებდა. ქალაქის გამგეობას მომავალ წლისათვის ფული გადაუდგია ალექსანდრეს ბაღის მოსარწყავად, ხეხილუბის ჩასარგავად და ბაღში სკამების განსამართად. საზოგადოდ განზრახვა აქვთ, სუფთად და რიგიანდ შეინახონ ბაღი.

* 16 ოქტომბერს, შუადღისას, რამდენიმე თათარი მირგა ქსევი მარტოვებს წყაროსთან. აქ თათრებს ჩხუბი მოუვიდა მარტოვების მცხოვრებ მეცხვარეებთან და ჩხუბის დროს თათრებმა თოვით დასტურს ხელში მიწყვესი სტეფანაშვილი. ერთი თათართან მიწყვესი უცნაოდ და ამბობდნენ, ეს თათარი სოფ. თაკილის გვერანავს, სახლად შარიფი ჰქვია.

* ჩვენ ამას წინა დამბეჭდილი გვერდი განჯის წმ. ალექსანდრე ნეველის ტაძრის მღვდელ-დაკარბოსი ნ. მინარაშვილის წერილი, რომელიც სრულიად უარ-პყვიდა იმ ცნობას, ვითომ განსვენებულის პოეტის ნ. ბარათაშვილის სამარ სრულიად დაკარგულია. პირ-იქით, ნ. მინარაშვილი ამტკიცებდა, რომ მარბარათაშვილის ქვა წარწერითურთ მე მაქვს და ის ადგილიც კარგად ვიცი, სადაც განსვენებულია დასაფლავებული, რადგან პანაშვიდი მიხდია. ნ. მინარაშვილის ნათქვამი მართლდება. ტფილისში უკვე ამბავი მოვიდა, რომ პოეტის ნ. ბარათაშვილის ნათესაებმა, თ. ნიკოლოზ რევაზის ძემ ერისთავმა და თ. გიორგი ილიას ძემ ორბელიანმა, რომელნიც ამ საქმის გამო ამას წინა დანჯავს წყვიდნენ, იპოვნეს განსვენებულის

პოეტის სამარო. ესლა ამათ განზრახვა აქვთ მთავრობისგან ნება-რთვა იხსიონ განსვენებულის ნეშტის ტფილისში გადმოტანებისა და მიამარონ მიწას ან დიდუბის სასაფლაოზე, ან მამა-დავითის მთაზე, რომელიც ისე მშენებრად შეაქო განსვენებულმა ერთს თავის ლექსში. ბარათაშვილის საფლავის ადგილი განჯაში კარგად სცოდნით და ადგილად უზენებიათ იმისი ნათესაებნი-სათვის. ესლა, რა-კი ეს საქმე ასე გამოირკვე, რადა თქვა უნდა, ხელს აღარა გვიშლის-რა, რომ ძვირფასი ძეგლები ჩვენს პოეტისა გადმოვასვენოთ და ამითი ჩვენი ვალი მოვიხადოთ, ვალი მამულიშვილისა, ვალი ქართულისა ნიკორაშვილის მწერლის სხეულსა და ნიკორაშვილის წინასხეულსა თუ ენაზევთა ვიზრუნებთ ამ საქმისათვის, ესლა, როდესაც განსვენებულის სამარ ბევრს დაკარგული-კი გვმან, შემდეგ მართლად დაკარგება და მისი პოეტი კოვლად შეუძლებელი-და გახდება. ესლა ყველას საზრუნავი ის-და უნდა იყოს, რომ ჯერ-საინის დიდებიათ და პატივით გამოავანდნენ ჩვენის ძვირფასის პოეტის ნეშტი..

* დღეს ალექსანდრეს საქალაქო ბაღში დანიშნულია საქველ-მოქმედო აზრით სახალხო სეირანობა ღამე-ბაღ-ალგერია. სეირანობის დროს ბაღში უსასხილოდ საჩიერ იქნება გამართული.

* გუშინ, ამ თვის 24, განთავისდას, ველიამინოვის ქუჩაზედ ბან-კანის სახლში ქურდები შესულან. ერთი ძირს დამდგარა საღრავად და მეორეს დაუწყია გადმოხაზება ხალებისა, ოქრო-ვერცხლეულისა და სხვა ძვირფას ნივთეულობისა. ქურდის ფა-ფა-ფუტი შეუტყვია ბან-კანს და დაუყვირა, ვინა ხარ და ან აქ რა გინდაო? ქურდს მაშინვე დაუყვია ნივთეულობა, მეორე სართულზედ ძირს გადმოხაზარა და თვისის ამანაგითურთ გაქვეულა. ქურდს დასდევნება პოლიციის მოხელე განჩარგად დაიკვი ქურდები-ს ყვერადნა, ქურდს ერთს ოდ მრუდე ქუჩაზედ ამოულია რევოლვერი და ორჯელ უსროლია პოლიციის მოხელე-

IV
თითქმის ქალაქის განაპირას, ორპირის ქუჩაზედ იყო ერთი სამიკვირა ღამე. ეს ღამეში ძირელ მოსწონდათ გინაზილეებს, რადგან იქ შესაძლო იყო თავისუფლად ქვივი და დროს გატარება. იქ ევერ ერთი გინაზის მასწავლებელი ვერ გახვდებოდა მისგან. გინაზილეებსაც ხშირად ჩაურჩიათ აქ თავიანთი დარდი-ნი-ნი, როგორც ისინი ამბობდნენ და გამოთვებობითა მკვდარ ენების გრამატიკულ კანონების ზეპირად სწავლისაგან გამოლაგებულები ტყინი. დღესაც აქ უნდა ყოფილიყო ახალკურს შესრულებულია ვანში.

მედუნქე ძალიან მადლობელი იყო გინაზილეებისა და ათავებს არა სპოვავდა, ოღონდ-კი იმათთვის ეს-იმოყვებინა. ამაღამისთვისაც საუკეთესო ვანში ჰქონდა დამზადებული. საღამოს რვა საათი იყო, როცა მედუნქე სუფრის გაშლის მიზით ხეული და ნახევარს საათში ყოველივე დამზად კიდევ, გრძელი ჩვენებური სუფრა გამართა ღერძის გვერდზედ, პატარა ბაღში. რა გინდა სულა და

სათვის, მაგრამ არც ერთი ტყვია არ მოხვედრია განჩარგოს, რომელსაც თავის მხრივაც რევოლვერის ამოღება სდომებოდა ღერძის დარჩენა. ქურდები ფეხბანის სუფრისაზე გაქვეულან. აქ პოლიციის სხვა მოხელე გამოსდგომია დასაქურდა. ქურდებს ამ მოხელესათვისაც ორჯელ უსროლია რევოლვერი. ტყვია ერთს მოხელეს შინელის კალთაში მოხვედრია, პოლიციის მოხელესაც ორჯელ უსროლია ქურდისათვის რევოლვერი, მაგრამ ქურდს ერთხელ ვერ მოუტყავს. ქურდები მინც გაქვეულან და საღდაც მიმალებულან.

* ბელგელთა უსახელო საზოგადოების ცხენის რკინის გზის უმცროსი მოსამსახურენი დიდხანს გეგენენ ირეტიკიას, რომ ამ გზაზედ ისეთივე პირობანი შემოიღონ მოსამსახურეთათვის, როგორც ავტოლის გზაზედ არისო, მაგრამ უკანასკნელ დრომდის მინც არა ეშველიან-რა. ყოველი კონსტრუქტორი და კუბერი მოვალე იყო ემსახურნა დილის 6 საათიდან ღამის 12 საათამდე. კონსტრუქტორებს ძეგლითა და ამბავიკუბი: პირველის ხარისხისა დღეში მანეთ ნახევარი, მეორისას—ექვს-ექვსი აბაზო და მესამისას—თითო მანეთი და ორ-ორი შაური. ბოლოს, როგორც იყო, 22 ამ თვისისა, დირექტივამ შეიწყარა თხოვნა მოხელეთა და დაწყეს დღიური ჯამაგირის მიავერი თთვიური ჯამაგირები, თანაც კონსტრუქტორი მოვალეა იმსახურისა დღეში მხოლოდ ორმეტრე საათი. პირველის ხარისხის კონსტრუქტორს მიეცება ჯამაგირი თთვიში სამი თუმანი, მეორისას—26 მანეთი, მესამისას 22 მანეთი და 50 კაპ. ხოლო კუბერებს მიემატებათ დღეში თითო შაური, თუცა უკანასკნელი იხვეწებოდნენ ორ-ორის შაურის მომატებას.

* სოფ. თეგვანა: (სენაკის მაზრა): მეთხველებს თავი მოვადამუთ ჩვენის სოფელდან სულ ქურდობის ამბის მოწერით, მაგრამ მეტი რა ჩარხა, ახლაც უნდა მოგწერათ, რადგანაც იქ გზა ვეღარ მოსვენებული იმათის ოინებისაგან. ამ შემოდგომაზედ ისე ვახშირდა ჩვენში ცხენე-

გული, რომ ზედ არ დაწყვიო? ქელინტი ყველია გადაზლილი, ნდლი თეგვი, მოხარშული და შემწვარი ქათამი ამწვენებენ სუფრას. იქვე იხარშება ბეკი და მთელ-მთელი სუვენი მზად არის შესაწყვავად; მუყანა-ლიც ბლომად აქვს დამზადებული მდღუნებს, ერთის სტრუკცი, ყველაფერი ბევრია, რა-კი სისამიონო საქმელად მიიჩნათ იმეტირეთ.

მოაწია ცხრა საათამ და გინაზილეებმა იწყეს შეკება. ოპ, რა ბედნიერება, რა ნეტარება იხატება იმათ სიკლ-ხარხარსა და ხუმრობას! გაათავეს გინაზი, მიიღეს აბსტრატი, გადურჩნენ მასწავლებლების ამცირებას, უნაგრისო გავკეთებების ზეპირობას. ესლა სრული თავისუფანობის ოპიან, რა საფარე უნდათ, იმის ისწავლიან. ესლა გუთანასწორდნენ ისინი იმათ, ვინც არ ჩამდენისამ დღისწინად შევირდები, კაცად-კი არა, რაღაც მანქანად მიიჩნათ და ერთხელვე მომართულ სათიგით უნდა ემუშავნათ. მთელი ათი წელიწადი მომართა გაატარეს. მარადის შიშში, მარადის კრამლავი იყვნენ და აი

ბის ქურდობა, როგორც ზღვაში ქვიშა და ტყეში ფოთალი. ასეთი ქურდობის გავრცელებას არასოდეს არ მოსწყრებიათ და ღმერთმა ესწრაფ მოგვასწროს. დღეს ჩვენი ყოველ დღიური საღაპარაკო მხოლოდ ქურდობის გავრცელებას-და. მცხოვრებთა უმეტესი ნაწილის ამ შემოდგომას ცხენები სახლში ჰყავთ დამწყვეტული, მაგრამ არც აყრიან ხეივანს, იმედია, ვისიც ჯერ არს, ამ გავრცელებას უყრადლებას მი-აქცევს და ცოტა შეგებს მოგვანი-კებას.

* თეგვანა: ჩვენმა მემამულეებმა გადაწყვიტეს, სხობოვონ საფლოქსერი კომიტეტს, თელავის მაზრაში ორი საწყობი გამართოს თავის ხარჯით ვენახის სასხურებელ მანქანებისა და წამლებისა. კერძოდ ყოფა გვიჩვენდება და ძვირადაც გვიყვებოდა. ბევრის საწყობის დაარსება ჩვენში ახერხიარად გაგვიადგილებს ვენახების წამლების საქმესაო. ქალაქი უკვე მზად არის გასაგზავნად.

* ქაისტიანის (კავკავის მაზრა): ჯერ ხოლმე ამ სოფელში თითქმის სამასი სული იმსხერბოდა და ხოლერა რომ მიწენდა, ახლა სხვა ნიერი გაკვირებანი ჩაცვიდნენ მცხოვრებნი. საქმე იმაშია, რომ მიჰყვები ხელი ამოღენს სოფელს (ცხნასკომლოზედ მეტია) ქურდ-ბაცაცებმა და თითქმის გაჩანავს. საკვირველი ის არის, ამ სოფლის ქურდ-ბაცაცები ვერც სიზმარში ხოლერან შეგინან და ვერც მთავრობის შექარამ. ეს ვაგზატანები გაცხატებულ ხოლერის დროსაც თეგვანის იქვედნენ და ახლა ხომ, რასაკვირველია, ღამეც იხარავენ და არც დღე ავლებენ. ისე უშიშრად გამოჰყავთ და გამოჰკვთ, ცხენ-ხარ-ძროხა და სხვა სასარგებლო ნივთი რომ ენა ვერ გამოისტეკვას. მკვიდრთ კიდევ იციან თავიანთი ქურდები, მაგრამ ვერაფერი ხელში ვერ ჩაუტყობ, ისე ხეჩხინანდ იქვედნენ ეს ვაგზატანები. ამას წინედ, ხოლერობის დროს, ერთს ამ სოფელში მცხოვრებლის, ოც-და-ათი ძირი სკა მოჰპარეს. პატრონი გამოუღდა კვალს და სწორედ იმ დროს მისაწია კომ-

მასწავლებელთა საქმის დაკვირვებოდა, რას მირჩევით, და იმათაც ვადასწყვიტავს, პანსიონიდან გამოირიცხათ დათა. მაგრამ დირექტორი კვლავ გამოკარგა დათას, ისე მოახერხა, რომ ვითომ თავის თხოვნით გვიდა პანსიონიდანაო, რამ მიზეზით სტიპენდია აღარ მოუტყეს.

დათას ცქინა პანსიონიდან დათხოვნა, სადაც იმდენი წელიწადი გაეტარებინა, მაგრამ რაღას იზამდა. რასაკვირვებია, რვა მანეთი და რაღაც კაპიკები თთვეში არ ეყოფოდა დათას, მაგრამ ის ჯერ ამანაგებთან სტოგორბად, მერე ვაკევილიებში იშოვა და ძლიერ გამოიღოდა იოლად.

აღარ ეკარებოდა სახლს, რომელიც ნაეტიანის სიძეების გამო ძლიერ-და იდგა. საშინლად იმოქმედა ვაგვარი ნაეტიანმა კარ-მიადამომ დათაზედ, მაგრამ უფრო მეტად თითონ ზურაბის ნახვამ შეაწუხა. დათამ რამდენიმე სიტყვა უთხრა მამას. ზურაბს შეერცხვა და იმ წამსვე საღდაც ვადაიყვარა. დათას აღარ მოუთმინა გულმა და ისიც მაშინვე ქუთაისს ჩავიდა ისევ. ჩავიდა და ესლა-კი მიჰყო ხელი ლათინურსა და ბერძნულს. დათამ იცოდა, რომ თუ უნივერსიტეტში წასვლა მოუხდებოდა, სტიპენდია უნდა მიეღო და სტიპენდიის მისაღებად-კი ნები იყო საჭირო. მისევე კლასში ისევ მშენებრად დაიწყია სწავლა, მაგრამ, როგორც ვიცით, საწავლეს მინც ვერ მიადიწია. ისე მოახერხეს მასწავლებლებმა, რომ ორს მის ამანაგეს, ივანოვს და პეტროვს, იმხელდ უკეთესი ბაღები გამოუყვანეს და მდებარეობა მისცეს. რა-კი სტიპენდია ორის მეტი არ იყო, ისიც იმათ უნდა რებობათ.

ამიტომ იყო ისე შეუწყებელი დათა ამ მოთხრობის დასაწყისის დროს.

— ვინ გავალიო? იკითხა ერთმა, — გიგო და დათა არ მოსულან, მიუყო მეორემ.

კავში, როცა ქურდები ჰყიდდნენ თოფს, მაგრამ ვერაფერი ვერა უყვებოდა ქურდებს, რადგანაც სკებს პატრონის ნიშნები არა ჰქონდა. ქურდი კი იმას ამბობდა, ჩემი საქურდობა ეს სკებიო.

* გარა: 18 ოქტომბრის წინა დღეს გარის მცხოვრებს სიმონ ნიკოლოსის დუქნიდან მოპარეს სხვადასხვა საქონელი. ქურდები შეიპყრეს და ნაქურდალით გამოძიებულს გადასცეს. ერთი ქურდთაგანი აღმოჩნდა ბაზრის ასასი სოფ. ყარაღაჯის მცხოვრები, დანარჩენი ორი კი ქ. გარის მცხოვრებნი—ნიკოლოზ და გიორგი სარიბგოვები.

* გვ. „Нов. Общ.“-ს სიტყვით, კაცისათვის მართლ-მადიდებელ ქრისტიანობის აღმადგენლის საზოგადოების თავისი საზრთო ხეცურეთის შეაგულს ალაგას სოფ. ბარსახოში შენობა აუგია სასოფლო სასწავლებლისათვის. ეს შენობა ხუთის ოთახისაგან შესდგება.

* 23 ოქტომბრის მიზელის ქუჩაზე იპოვნეს ოთხის დღის დახლებული მიღებულ ბავშვი და საბებიო ინსტრუმენტი გაზაუნეს.

ბიბი მოსულმა ტვილის ოლქის სასამართლოს განყოფილებამ გიორგი სკეპე თ. გიორგი გიორგის ძის ქვაკუთხისა, რომელიც ბრალოდ დიდებულად გლეხ-კაცის დიმიტრის სეფაშვილის მიეკუთვნა. ბრალოდებულს იცავდა ნაფიცი ვეჭილი ბ-ნი მ. ტურ-სტუფანოვი.—საქმის გარჩენისა ბრალოდ დიდებულს მშვენიერის სქესის წარმომადგენელი ი. ყველის ყურადღება იყო მიექცეული ბრალოდებულ თ. გიორგი ქვაკუთხისაზე, რომელიც 19 წლისა აღმოჩნდა. თ. ქვაკუთხე ძალიან სუსტი ავტუგულისა და, როგორც ტყაობა, ხანგრძლივი ავადმყოფობას შეუყუარეს მისი ჯან-მრთობა. საქმის გარჩენის დროს თ. ქვაკუთხე გაუწყებულ იქნა და სულ ორჯელ ამიოლი ხმა. აი საქმის გარემოება:

ს. ყვარლის გლეხს დიმიტრ სეფაშვილს აუღია იჯარით თ. გიორგი ქვაკუთხისაზე ღორისთვის საძოვარი ადგილები, 2—3 დღეს უსარგებლო მშოლოდ და მერე სხვა მემამულის მიწა უჭირავდა. თ. ქვაკუთხის სეფაშვილის ღორში „საბაღოსათვის“ ოთხი ღორი დაურჩევია, როცა სეფაშვილი იქ არა ყოფილა, და თავისი მასხარა შემწობით გამოურჩევია სოფლისაკენ. ამ დროს გზაზედ შემოეყრება თითონ სეფაშვილი, რომელიც თურმე გადასდგომია თ. ქვაკუთხის და არ დაურჩებია ღორები. ამ აღიქმით შეწინებულ ღორები გაეკანონ თურმე ცხენისკენ, რომელიც იჯარითა და გაქურდა მხედართურთა იქით, საითაც ღორებს მიერეცებოდა სეფაშვილი. ერთს ხანს თ. ქვაკუთხე და სეფაშვილი მოეფარნენ იმათ მოწყობას, მაგრამ ამ დროს იმისმა დამბაჩის ხმა. მოწყვნი გაიქცნენ იქითკენ, სადაცა სხვა მოვიდა, და ნახეს წაქცეული სეფაშვილი, რომელიც ტყვიით დაჭრილი აღმოჩნდა; ქვაკუთხე კი ჰქვით მოაქუნებდა თურმე ცხენს. მოწყვნიმა ჰკითხეს დაჭრილს, ვინ დაჭრაო, და სეფაშვილმა უპასუხა: „გიორგიმამა“. სეფაშვილი ერთის კვირის შემდეგ გარდაიცვალა.

ბრალოდებულმა აღიარა, რომ დაინახე ვარ, მე მოვაკლი სეფაშვილი, მშოლოდ განმარტა: ავადმყოფი კაცი ვარ; ბავშვობიდან

— ძალიან კარგი, დაიბნეს ყმაწვილებმა და შემოუხდნენ სუფრას.

ტოლოშმა ზად ერთ-ხელად გიგო იქნა არჩეული და გიომართა სმა. დათამ ჯერ უარი სთქვა დაღვავებულ, მაგრამ რამდენიმე ჰქა დიდის ხეყწნით დააღვინეს და მერე თითონაც დაიწყო სმა.

გიომი დალია ყველას სადღერძელო და ცხლა უნდა დალიო სადღერძელო დათას, რომელიც გვირდით უჯდა. გიომაც ვივისო ჰქვა და წაშობდა. ყველამ ხმა გაკინდა და ეწოდოდა, რას იტყვის გიგოა.

— როგორც კარგი ხარ, დათა, დღერთამ ისე კარგი ცხოვრება მოგცეს. დათავრდ და ბედს ნურასაღეს ნუ დათავრინებო! ხომ იცი, რომ თუ ოქრო ცეცხლში არ გადავადნენთ, არაფრად არ იფარგებს. კაცი-სათვის ცეცხლის მაგერიობა ვაჭირვებამ და ცხოვრების ტალღების სისასატკემ უნდა ვასწავლო. შენც ისე უყურე ყოველს უსამოვნებას, რომელიც წინ შეგხვდება ეკლიან გზაზედ მსვლელობის დროს, როგორც მიუკიდებელი საქობებისა, რომ გუ-

შირიამა დაჩემდა, ორჯელ ოპერაციაც გამოვიყენე, მაგრამ ვერაფერი მიშველეს; ოპერაციის შემდეგ დაჩრჩნელი წყლული ცხლადა მაქვს; როდესაც ცხენი დამიფრთხა, ის წყლული უნაგირის თავს მოვახვედრე, ტვილის გამო გონება დავკარგე და აღარ მახსოვს, როგორც ვიგორ ამოვიღე ჯიბიდან და ან როგორ ვავისროლო. ესე ყოველივე მართალი აღმოჩნდა. ბრალოდებულს სტადილოდამ დამეტყობინა, რომ ბრალოდებულს არ შეეძლო გონების დაკარგვის დროს რევოლვერის გასროლა და ამისათვის უნდა დასაჯავს, როგორც კაცის მკვლელო. დამცვილი, თავისი აზრით, ამტკიცებდა, რომ თ. ქვაკუთხე, რევოლვერის გასროლის დროს, იმ ყოველში ყოფილა, როდესაც კაცს არა ესმის-რა, რა შედეგი მოსდევს იმის მოქმედებას, და ამიტომ ბრალო უნდა აეკასოსა.

ოლქის სასამართლომ, ნახევარ საათის ბჭობის შემდეგ, გამოიტანა განაჩენი, რომელიც თ. ქვაკუთხე იცნო დამნაშავედ და წელიწად ნახევარად დაპატიმრება გარდაუწყვეტა, როგორც მკრევე წლოვანს და ავადმყოფს.

დასწრე საზოგადოება გულის ფენტაშილი მოელოდა განაჩენის წაკითხვას. სასამართლოს გადაწყვეტილების სიმამრთობით მიეგება დამსწრეთა უმეტესობა.

ი. ზურ... შვილი

ნარკვევი

(ფრანკ-ვაგნერისგან)

რუსეთის ფინანსთა სამინისტროში ამ ექვამდ დიდი ბასბა, გაუწერულ ხარჯის მოამბების შესახებ. ამ საქმის გამო განჭვინდა „Рус. Вѣд.“-ს შეუკრები ცნობანი გაუწერულ ხარჯის თაობაზე. ამ ცნობებიდან სრანს, რომ 1876 წელს გაუწერულ ხარჯის შემოსავალი შეადგენდა ორ მესამედს სახელმწიფო შემოსავლისა, ამ ექვამდ გაუწერულ ხარჯის შემოსავალი თითქმის ექვს მეშვიდედს შეადგენს სახელმწიფოს მთელის ბიუჯეტული გაგიფოლადეს, სასათი გაგიმტკიცდეს, ნიკი განგიფოთარდეს და გამოცილებმა შეიძინო. ყოველთვის იმედო იქონიე, რომ, პეტრისა არ იყოს:

მოგა დრო, გაიზრდები, მკვლე გაგიმარტება, ყრბობის ტკილი სიმრებე ხმლის ჟღერად შეგეცვლება!

მამ იცოცხლედ დილხანს შინის თავის სასახლოდ და უკან ნამორჩენი სამშობლოს სასარგებლოდ!.. ემაწვილებო, ურთა! დაბაბოლოვა გიგომ თავის სიტყვები და ყველამ ჰქებებით ხელში შემოსახეს ხმა-მალლი ურთა, რომელსაც მოჰყვა ტკილი „მრავალი-ემირის“ სიმღერა.

დათამ დამალობელი დალია და სთქვა, ვეცდები, იველი გავამარტოვო. ამ თქმასაც მოჰყვა სიმღერით „მადლობელი ვარ“ და სხვ.

როცა ყველას სადღერძელო დალია, გიომამ გამოაცხადა, ცხლა ტოლუმბაშობისთვის თავი დამინებებია და თითო სადღერძელო ყველამა ესტკეპათო. მამინე გიგონ სადღერძელო დალიე, იველი დამინე მზარტ-

სას. 1867 წელს გაუწერულ ხარჯადგან სახელმწიფოს შემოსავალია 208 მილიონი მანათი; ახლაც გაუწერულ ხარჯადგან შემოსავალი ფული შეადგენს 536 მილიონ მანათს.

ამ საქმისავე შესახებ იმვე გაზეთს შეუკრები ცნობანი, გაუწერულ ხარჯის შემოსავლის რაოდენობისა უცნა ქვეყნებსა და რუსეთში და ადამიჩინლა, რომა

სფრანგეთში გაუწერულ ხარჯის შემოსავლი 1890 წელს 79% შეადგენდა სახელმწიფო ბიუჯეტისა, ინგლისში— 71,4%, ესტრიაში— 59,3%, იტალიაში— 56,2%, და რუსეთში— 85,7%, ე. ი. მთელს ბიუჯეტის 1/4 ნაწილს.

იქნება რუსეთის ბიუჯეტისათვის აუცილებლად საჭირო იყოს ამ ექვამდ გაუწერულ ხარჯის მოამბებმა, რადგანაც გაუწერულ ხარჯისაგან შემოსავალი ფინანსთა სამინისტროს არ ძალუქს სახელმწიფო ვასავალის გასტუმრება, მაგრამ ისიც უნდა ესთქვათ, რომ გაუწერულ ხარჯის მოამბებებს, გვგანია, საზღვარი უნდა დაეღოს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ერთს სიღარიბეს და სიდაუბაის სამინისტრის შემოსავალიც უშველია შემიკრება. ამას ცხნადა გვიტკიცვებს არაყის ბაყის საქმე. ყოველ ცხნე არაყის ბაყს უმატებდნენ, გვგანათ ყოველ წელი შემოსავალს მოემატებო, მაგრამ ერთს წელიწადს არაყის ბაყის შემოსავალიც უცხრად იკლია და რუსეთის ფინანსისტები მიხვდნენ მაშინ, რომ ამ ბაყის მოამბებსაც საზღვარი უნდა დაეღოსა.

ეტობა, სახელმწიფო შემოსავლის მოამბების საქმე ძლიერ აწუხებს ახარებულის განჭვინებას. „ПРАВДЛАНИЕ“-ის უსინებულებს რედაქტორს მეშურსკის და მის ბრწყინვალემა შემდეგს ცენიასურს აზრს დასდებობა:

სახელმწიფო შემოსავლის მოამბებმა ავიღო შეიძლება, სწორს მისი ბრწყინვალემა, საჭიროა მშოლოდ ისეთს ვარდასახლს მოემატონ, რომელს ხალხს მძიმე ციხრად არ დააწუხებ. აი, მაგალითად, გერბის მარკა ამ ექვამდ 80 კაპიე ჰქონს. ეს მარკა რომ დასალოდებოდა, არაყის არაფერი მალაღებმა, ამიტომ რომ 80 კაპიე იგივე მანათი (?) და

ნი იყვნენ. „მრავალ ეამიერი“, „ისევ და ისევ ლინითა“ და სხვა სუფრული სიმღერები ერთმანეთში ირეკილ. ვილაქამ „Gaudemus igitur“-ი-კი დაიწყო, მაგრამ ბოლო ვერ მოაბეს და თავი დაანებეს.

— ჯერ ხომ სტუდენტები არა ვართ, ჯერ ჩვენი სიმღერები ვიმღეროთ, მაგას მერეც მოვესწრებითო, სთქვა გიგომ.

სადღერძელოების სმა გახტარა. ზოგი ესტანდელ მოღაწეთა სადღერძელო სემამა, ზოგი წარსულ ექვამა მოსახსენებელს. სიტყვების თქმაც განშორდა. ყველანი შეზარხოშებულნი იყვნენ, ზოგს ლინო მოეკრია კიდევ. დათასაც გაუწითლდა სახე და გაუბრწყინდა თვალები.

ყველამ სთქვა თითო სადღერძელო და ჯერო დათაზედ მიგდა. დათამაც აიღო ჰქვა და სთქვა:

ხელი ჰქანს... ვადღერძელოთ დაღეფული ჩვენი ვარ, აწი მინც რომ აღსდგეს ის და შეიქნეს ბედნიერი! ისიც კმარა, რაც ვაქონებ, და ვახარებ ჩვენი მტერი,

გინც 80 კაპიეს იზოვის, მანათის ზოგნაც არ გაუბრუნებო! (?)

ავილოთ კიდევ მაგალითად 5 კაპიე-კინი მარკა. ეს მარკა რომ 10 კაპიედ ვახსადოთ, ვის რა დასაღებოა? ლტინობანი, 5 კაპიის ზოგნა უფრო ძველი და მიუხერხებელია, ვიდრე 10 კაპიისა (!?)

ერივიდიჭა, ეს ძალიანს ჰქვალა, აი! არა, აბა ეს ანგარიში რიტი განსხვავდება იმ ანგარიშისაგან, რომ ორჯელ ორი ჰჯარხელის თავია, ან გართოფიდიის სანთელია! თქვენს მრეს, გავანებთ მიუღეს დედამიწის ზურგზედ ისეთი კაცი, რასაკვირველია, შემჩრესკის გარდა, რომ ეს სიბრძნე წიკობისა და მისის უცხარობითა და ახირებულობით გაუცხებულმა ხელები არ გასასვსავს! გვირგენ, რომ მუსლი მოვიდრიეთა მისის ადუმიეთებულობისა წინაშე!..

უცხოეთი

საზარანათი. ამას წინად პალარის დებუტატმა დაუროგეს შინარისი განმარტება იმ ანგარიშისა, რომ პანტონში გადავსვენოთ ნეშტი მიშოლი, კინესი და რენანისა. აი რითია ეს კანონ-პროექტი, სხვათა შორის, დასამოუტულობა: 1885 წლის 14 მაისის დეკრეტმა, რომელსაც პანტონი იმადე ჰქონდა, რაც დანიშნულმა წინად ბქონად, დაადგინა, რომ ამ ადგილას უნდა დასალოდებულ იქნას იმ დიდებულ კაცთა გვამნი, რომელთაც მთელის ერის მადლობა აქეთ დამასტურებულო. ასეთ დიდებულ კაცებად ჩასათვლელი არიან ის მოქალაქენი, რომელნიც კანონის ძალით სახელმწიფო ხარჯით იქმნიბან ხოლმე დასალოდებულნი, მაგრამ შეიძლება ასევე დიდებულად ისინიც ჩავთვალოთ, რომელთა გვამნი ამა თუ იმ მიზეზით სახელმწიფო ხარჯით არ დასალოდებულა, მაგრამ, ამისდა მიუხედავად, ღირსნი არიან პანტონში დამარხვის დიდის პატივისა. პარკების შემთხვევაში თვით კანონი გვიპოულებს, იმათი გვამნი პანტონში გადავსვენოთ,

აწი-კი ძირს და კვლავ ზვეით განახლებული იქონია. იმე დალოთ და მეც დაღეფო. იმღერეთ და მეც ვიმღერო. „გაუმარჯოს საქართველოს, იყვეს მრავალ-ეამიერი!“

ყველა აღტაცებულ მოვიდა ამ ექვამდ მართლ და დიდხანს არ შეწყვეტილა ტაშის ცემა „მზარა“, „პრაია“-ს ძახილი.

დათის ორი საათი იქნებოდა, რომ ცეცხლის წინ გაჩერდა რამდენიმე ფაიკონი.

— გვეყოფა სმა, ესლა მეფაიტონებს დაღაღვივით რამდენიმე ჰქვა და გავისრებოთ, სთქვა გიგომ. ყველანი დაეთანხმნენ და პატარა ხანს უკან ჩასდნენ ჩვენი ემაწვილები ფაიკონებში და გაეკანონ სიმღერით ქუთათის ოღორ-ზოღორი ჰქებნენ.

— ქალებს გინაზიისკენ! დაიბახა ვილაქამ და მეფაიტონებმაც იქით გასწიეს...

დუბუ შვილი (შედეგი იქნება)

მთავრობის განმარტება

მისას უდადებულებას მე-13 ლეპ-გრანდემას ერეკნის რახმის პოლიაფიკიანეს თ. ფაქეშინაძეს კოპას პოლიაფიკიანობას.

პატაროსკის მე-15-ს ქვეათა ჯარის პოლიაფიკიანობა ლორის-მელიქიკი გარდაყვანილ იქნა უკანას ჯარის პატაროსკისა.

ზათოის ფოსტა-ტელეგრაფის მოსაღე იქნე კონხვა გარდაყვანილ იქნა სოსუ-მის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტონასა.

დაბაღ სოფელი

(მოწერილი ამახე)

მ. თილაში 15 ოქტომბრის ჩვე-ნის მომზიგებელ-სასამართლოს დარბაზი სასეც იყო თელავის რჩეულ საზოგადოებითი. ამ დღეს აქ დროე-

მოვიდეს, ისე შეწყუბებულია, სთქვა მესამემ. ყველას შავი ღრუბელი გადაფარა სახეზედ ამის გაგონებით. უკლია შეაწუხა იმ გარემოებამ, რომ ამისთანა დროს ერთი უკეთესი ამხანავი მათი სწუხს და დადარდინებულა.

— დათამა, არ მოვალო, მაგრამ გიგო მოიყვანს, სთქვა ვანომ: მე ვიყვი იმისთან და გიგომ მითხრა, მოეკალიო.

— სწორედ მოიყვანს, თვარა თითონ მიინც მოვიდოდა, სთქვა ვილაქამ.

— ამ დროს მართლა მოვიდნენ გიგო და დათა და ამხანავობის მზიარებულ-მას სახლგარი დარა ჰქონდა, მეტადრე მანა, როცა გაიგეს, რომ დათამ კარგი გაყვითლიც იზოვა სახაფხულად.

— აბა, ლინი! დაიბახა მამინ ვილაქამ და მეღერძელო გამოიტანა წყალით სასეც ვილაქამ, რომელსაც ზოათლები ეწყო.

— ჯერ ეს იყოს და სანამ ამას მიიბრძვიდეთ, კიდევ გავაკვირებ, სთქვა მეღერძელო.

მეორე შემთხვევისათვის-კი განსაკუთრებული კანონი უნდა გამოესკეთ, რომ სახელმწიფო ხარჯით დასაფლავებულ დიდებულ კაცთა ნეშტის პანტეონში გადასვენება შეეძლოს. გთხოვთ დადგინოთ, რომ პანტეონში გადასვენებულ იქნას ნეშტის მიწოდება, კრწანისა და რენანისა. ამ ჩვენს სურვილს დიდი დასაბუთება არა სჭირია. მიწვევ, კინე და რენანი—მე-XIX საუკუნის დიდებულის კაცის სახელია საფრანგეთისათვის. ჩვენ ის გვსურს, რომ საერთოდ ამ დიდებულ დიდი და დიდოსული პატივი ვცეთ, მიტომ-რომ თუშენი მათი ნიჭი და ნაშრომი დიდი განსხვავება ერთმანეთისაგან, მინც მათ შორის ისეთი კავშირია, რომ ამ სამის განცალკევება ყოველ შემთხვევაში. ამიერი „College de France“-ს, ამ თავისუფალ მეცნიერების სამსახურად შექმნილ დაწესებულების, პროფესორები აყენენ; სამიერი კაცობრიობის აზრის დამოუკიდებლობისათვის იბრძოდნენ და სამიერი ამ დამოუკიდებლობის მიზეზით იტანჯებოდნენ. ქმნი მიწვევითხოვთ, რომ ისტორიკოსის მიწვევას გავს 1898 წლამდე დასძრავთ, აღვიღებდნენ რადგან ამ წელიწადს შესრულებმა ასი წელი მისის დაბადებულანაო. ჩვენ სახეში უნდა ვიქონიოთ ეს სურვილი ქ-ნ მიწვევის და იმ დეტალებში, რომელიც ჩვენ მიერ დადგენილი კანონის აღსასრულებლად იქნება გამოცემული, ნათქვამი უნდა იყოს, რომ ჯერ-ჯერობით, ამ მოკლე ხანში, რენანისა და კინეს ძვლები გადავიტანოთ პანტეონში. მაგრამ ჩვენ ამასთან იმ აზრისანაც ვართ, რომ მიწვევის სახელი არ უნდა განვაშრომოთ რენანისა და კინეს სახელს და ისიც მოვიხსენიოთ იმ კანონში, რომელიც მათა დირსულ ვინის მადლობისა და პატივის გადასახდელად იქნება შექმნილია. განხილვა აქეთ, ამ კანონის სისრულეში მოსაყვანად 20,000 ფრანკი გიდასლან.

სხვა მკვრივი სასმელი და ლუდი. ყოველ დღე სანაოგავს მოსტახთი ჰარავს 300,000 აგვანა სწარდება. ყველა ამ სანაოგავს ამხვადებს და ჭიჭიანს ჰარავს 9,150 ბუფასა, სუფას-ბასი, ძეხვისა და სანაოგავსა დუქანს. ამოღეს ზაგარულ სანაოგავს შთანამოქმედი „ზარავის მუღვლია“, რომელიც ენ-მხვადებს ამბობს ერთი სანაოგავის მუღვლია, ზაგარულსავე ნაფარ-სუფას იძლევა. ამ ნაფარ-სუფას შეიქმნა 340,000 დღიური მიაქვანა-ტრავებისა და გაპოზიერებისა და 5250 ფრანკი, ან ამხვადე ზორი მთავა, რაც დადგინდა შიშავ-მუღვლას გასწავლად. სწავლად გრანდის გამახანგარ-შეობა, ეს ნაფარ-სუფასი, მტკიცის ნიშნის მანქანით რომ დაჯავსათა, კლირებად 25,000,000 ფრანკი, ან 10—12 მილიონი მანათლავ წელიწადში. მაგრამ ეს ანგარიში კიდევ შორსსა წამდვად ანგარიშს აქვს რომ მხოლოდ კაცის ნაფარ-სუფასი ანგარიშში მიღებულა, ახლა ზარ-სუფასის განაგება, შეშის ნაგარი, ტანსაცმელ-ფესაცმელისა და სხვა-ნაგარები, ან დაწვრულ მუხობას აღიარდა, ერთის სიტყვით, ბევრი სხვა ამ გვარა რომ წაშატათა ზემოდა წანგარიშებს, მათს წელიწადში 100 მილიონი ფრანკსა, ან ჩვენსურად 40—50 მილიონი მანათლავ წელიწადში. მაგრამ ამასთანავე წაგებას ან სიმადვარე, რომელსაც ზაგარავს სანაოგავის სახეს მართა ჰარავა, რა დაწვრულა და უკვდავი აქმნობდა განცობისათვის სანაოგავსაში ასე ვთქვათ მამოქმედაც, სწავლად რამე რომ მოეგანებან ვისმე და ეს ამოღეს ნაფარ-სუფასი ქვეყნარებისათვის, ესავე უსარ-გებად, სანაგებლად შექმნა და განაოგავებისა.

სეთის მთავრობასთან ბერძნის ზღვაზედ დაქერილ ინგლისის ხომალდების შესახებ. ამ საქმეში ისეთი არა არის-რა, რომ მის გამოქვეყნება ენლა სასურველი იყოს.

23 ოქტომბერი

პანტეონში. სანტეობურების ბირეა: ტფილისისა და ქუთაისის საადგილ-მამული ბანკების გირავნობის ფურცლებში იძლევიან 6% „შე—102 1/4, 5% „შე—99,87; ტფილისის საკრედიტო საზოგადოების ობლიგაციები 98,12 მან. ვაიყიდ.

საქალაქო საბჭოს დარბაზში გუშინ საღამოს დღის დღესასწაული აუტრანის სახლი დაარსებული საქველმოქმედო საზოგადოება „სარწმუნოებისა და მოწყობის განმტკიცების გულ-მოღვივებელი მოსურნეთა“. ეს საზოგადოება 1888 წ. 17 ოქტომბერს დაარსდა ამის სასოვარად არის დაარსებული და აზრად აქვს ფულით, წამლებით, ტანსაცმელით, შურით და საქონლით დახმარება აღმოუჩინოს ღარიბებსა, გაუბედურებულ-დაზარალებულ მახლობლის სიყვლილით, ავადმყოფობით, საქონლის დაზოცივით, მოუსალომობით და სხვ. საზოგადოება ეცდება საქმე და სამუშაო უშოვნის უსამუშაოდ დარჩენილთა. ამას გარდა, იგივე გაუწევს პირველ ხანში მფარველობას იმ სხვა სარწმუნოების ხალხს, რომელნიც მართლ-მადიდებელს ეკლესიის შემოუერთდებიან.

საკომერციო ვაჭრობა

ვალდებინა და ვაჭრობისათვის

წელიწადი მეთავე

კურსების დანიშნულებად ის არის, რომ სპეციალური საკომერციო განათლება შესწინოს მსურველთა, როგორც ქალებს, ასე ვაჭებს, და მოამზადოს ვაჭრობის შემწეობით ანგარიშის დახელოვნებით მკოდნენ.

სწავლის ვითარების შემდეგ ატესტატები ეძლევათ. 1892—93 საწავლის სწავლო წელს შემდეგ ატესტატები ეძლევათ: 1) საკომერციო კონომია, 2) საკომერციო არითმეტიკა, 3) ზუსტკალკულა მარტივი ორ-კეცი და საბანკო 4) არითმეტიკა სახვარაში ჩოთქით, 5) საკომერციო მათემატიკა, 6) სავაჭრო და საბანკო უწყებებისა, 7) მსწრაფლ-წერა და წერა განმეორებად.

სწავლა დაიწყება 1 ოქტომბრიდან. ახლად შემოსვლელთა მიღება დაიწყება 15 სექტემბრიდან, ყოველ დღე საღამოს 4 საათიდან 8 საათამდე, კურსების სადგომში, სახლა აქვს სწავლად ფილოსოფიას, № 9, სურვაკისა და საზოგადოების ქუჩაზე, აფთაქისა ზარდაზარ.

პროგრამები და წესები კურსებისა უსსხვადღად შეიძლება მიიღოს მსურველმა კურსების სადგომში და მათა წიგნიანობების საბანკო კაბეტარაში, სიონის ქუჩაზე.

ვინც ქალაქს გარეშე სცხოვრობს, შეუძლიან წერილით მიმართოს კურსების დაბარებულს მ. მხვადანის, ტფილისს. (24—80—23)

ახალი სავსის ქარხანა

ი. თაიროვისა და ვ. ალიხანაივის

ქ. ტფილისი

აქხადებს, რომ აქეთვეს საუკეთესო ღირსების ხამონს სარეცხისათვის: ნუშის ფარისას და მარმარილოს საპონს ლავარდის ფერისას.

წერილ-წერილად იყიდება თითო და ხუთ-ხუთ გირავნქან კალაში ტებელ გაყვასის ამხანგობას სახვარაში ნივთების სავაჭრო მაღაზიაში და სკუთარს საკურო ადგილობრს: ა) იარაღი, სახლი ზუღდარისის; ბ) ოღვას ქუჩა, სახლი მეტურნაოების; გ) თათარის მოედანი, ქალაქის ფარდული და დ) ავლაბრის მოედანი, ქალაქისავე ფარდული. (5—2)

დ ე გ ე ა

23 ოქტომბერი

შტუტგარტი. გამოცხადებულია უმაღლესი ბრძანება: განთავისუფლებულ იქნენ სავალდებულო სამხედროებისაგან ზახინის ხარჯით სწავლის მიღებისათვის ის ექიმები და ბეთიანობები, რომელთაც მთავრობის სტიპენდიებითა და ლექციის უსასყიდლოდ მოსმენით უსარგებლიათ 1888 წლის 17 მაისამდე და აქამდე თანამდებობაზედ არსად დანიშნულიან უღდილობისა გამო.

შტუტგარტი. იმპერატორი ვილჰელმი დღეს საღამოს მოვიდა აქ დღელივალ ოღვა ნიკოლოზის ასულის დასაფლავებაზედ დასასწრებლად.

ბრანდ. შეიტყა თუ არა, რომ სამეფო სახლამო ამლითური გრენი-დამი არ აბრებებს მისილსათა, მდამიო ხალხმა დღეს საღამოს ცეცხლი წაუქიდა მათა მისაგებებლად გამართულს კამარა-შეკრულს კარს, ქვეშ ისროლა და ცვიროდა „რეპუბლიკის გაუმარჯოსო!“ ცხენისანმა ჯანდარ-მემმა გარეკეს მუამოხენი. რამდენიმე კაცი დაჭრილია. რამდენიმე მუამოხე დააპატიმრეს.

ლონდონი. ლორდ როზბერიმ განაცხადა, რომ ბრიტანის მთავრობას ის ემად მოლოპარეება აქვს რუ-

შტუტგარტის ბირეა, 23 ოქტომბ.

სახელი	მან. გ.	მან. გ.	მან. გ.
ხეი-შანაიანი ოქრო	8,113	8,113	—
ტანკოვის კონიონი	162 1/4	163	—
მანფიანი ზაგარულის	—	—	—
ფული	1,108	1,110	—
5% მიწვევის შანგანის სესხის მომგები	—	—	36
შეშობისა	215 1/4	—	—
სანაოგავთა ოღვა-ზაგარულის ბანკის მომგები	—	—	190 1/4
ფურცელი	—	—	—
გირავნობის ფურცელი	—	—	—
ტფილისის ბანკისა	6% „შე“	—	—
6% „შე“	—	—	—
5% „შე“	—	—	—
ქუთაისის ბანკისა	6% „შე“	—	—
6% „შე“	—	—	—
5% ობლიგაცია, ტფილისის ქალაქის საკრედიტო საზოგადოებისა	—	—	—

ბანსხალუბანი

გამოცხადი რამპიტორი

ა მ ზ ა დ მ ს

ზირეულ დაწვებით სასწავლე-ბლისა და ზროგინისის უგვლას კლასის შეკორდებს

ღიღის 8—10 საათამდე და ნაშუადღის 3—8 საათამდე.

ადრესი: „იერიას“ რედაქციაში.

VERITABLE BENEDICTINE

(სამდელია ღვინოთა ბენედიქტინა)

Fécamp-ის საბატონს (საფრანგეთში)

საუცხოო, ადამიანის მომლოინებელი, საქმლის მოინ-ღვლის ხელ-შემწყობი და მადის აღმძვრელი.

უგვლას ზე-საუკეთესო ღვინოთა მარსს

საუკეთესო მოთხოვეთ, რომ ობ-კუთხის იარაღი, ჰქონდეს და რელი მათლს ჭეშინდელად, ფულით და რეცხობის მიერ ხელ-მოწერილი.

ი ს შ ი ლ მ ბ საუკეთესო გასტრონომიის მაღაზიებში და ყოველ ქალაქის უმთავრეს ღვინის საწავლებში.

ვერდი ექიმ

პროპრაქსენსკი

ამისს ელექტრონიას: ფარდასხურ და გავლასხურ ხელოსს და ფეხის სიდაბლეს, ნეკრესის სხეულდებს, ნეკრესის ქარსა და კონტრაქტურას (გახვასი სსსკეს); ანისს ზაგოეუ სიდაბლესაგან ერთად, ბრმადა და მუნჯად ჩაგარდალიათ.

ამას გარდა, სწამლობს დედათა სხეულდებს და სთეილისს; ავადმყოფებს მიაღებს ყოველ დღე; დღილის ცხრა საათიდან 12 საათამდე და საღამოთა 7—8-მდე.

ადრესი: მიხეილისა და ელისაბედის ქუჩის კუთხე, სახლი პაპოვისა, № 1/2, ვარანცივის ძველიდამ მეთავეს სახლი. (10—1)

გამოვიდა და ისყიდება „წერა-კითხვის საზოგადოების“ და „ქართული-თა წიგნების გამომცემელ ახნავაგობის“ მაღაზიაში „საყამწილო“ წიგნი სურათებით, ლექსად შ. მღვიმელისა

მეჩროს თაკთაკი

ფანი 20 კაპ. (5—2)